

Covid-19 Döneminde Türkiye ve Birleşik Krallık'ta Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Karşılaştırılması

Halise BOSTANCIOĞLU¹

Özet

Çalışmanın amacı Türkiye ile Birleşik Krallık'ın ilk ve ortaöğretim düzeyindeki devlet okullarında Covid-19 pandemisi nedeniyle uzaktan eğitim uygulamalarını karşılaştırmaktır. Yapılan literatür araştırması sonucunda her iki ülkede söz konusu salgın dönemine yönelik araştırmalar bulunmasına karşın bu uygulamaların karşılaştırılmasına yer veren bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle, bu çalışmanın özgün bir niteliğe sahip olduğu düşünülmektedir. Her iki ülkede de ilk ve orta öğrenimden sonra daha kaliteli eğitim için sınavlar yapılmaktadır. Bu durum söz konusu ülkelerdeki ilk ve orta öğrenim hususundaki başlıca benzerliklerden birini oluşturmaktadır. Her iki ülkede de uzaktan eğitime yönelik gerekli çevrim içi teknolojik altyapı, TV programları ve değişik teknolojik programlar (EEA/EBA, Zoom, Google Hangouts, Google Meet, Adopt Connect, BBC Bite Size, Showmyhomework, Adobe Connect, Microsoftteams ve Googleclassroom) benzerlik göstermektedir. Ayrıca, bu imkanlardan yararlanamayan dezavantajlı grupların varlığı ve değişik teknolojik sorunlar da her iki ülke arasındaki benzerlikler arasında yer almaktadır. Sonuç olarak Türkiye'nin uzaktan eğitime yönelik gerek teknolojik hazırlık altyapı gerekse eğitim süresi açısından daha hazırlıklı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, özellikle dezavantajlı gruplara yönelik uzaktan eğitimin yapılmasını sağlayan gerekli teknolojik altyapının (çevrim içi hizmetlerinin) ve teknolojik araçların (bilgisayar ve tablet gibi) sağlanması, devletin bu hususlarda yeterli yatırım ve finansman olanaklarını gerçekleştirmesi bu ve buna benzer krizlerle eğitim alanındaki mücadelede büyük önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: *Covid-19 Pandemisi, Uzaktan Eğitim, Türkiye, Birleşik Krallık.*

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye, halisebostancioglu@stu.aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6553-3989
Doi:10.17932/IAU.EFD.2015.013/efd_v08i1005

Comparison of Distance Education Practices in Turkey and the United Kingdom in the Covid-19 Period

Abstract

The goal of this study is to compare the remote education implementations in the primary and secondary education in the state schools of Turkey and United Kingdom during the Covid-19 pandemic. According to the literature research, although there are different studies evaluating these remote education implementations, the researches elaborating the comparing these implementations in both of the countries could not be found. Therefore, this study can be evaluated as an original one. In both countries, there are exams after the primary and secondary education for having a more qualified education. This is the most specific similarity between two countries for the primary and secondary education. In both countries, there are technological online infrastructure, TV programs, and technological implementations (EEA/EBA, Zoom, Google Hangouts, Google Meet, Adopt Connect, BBC Bite Size, Showmyhomework, Adobe Connect, Microsoftteams and Googleclassrom) for the distant education. Moreover, existence of different disadvantaged groups not being able to benefit sufficiently from these implementations and various problems are also among the similarities between two countries. In the result, it is seen that Turkey was more prepared for the distant education in terms of technical infrastructure and educationtime in the distant education. However, providing technological infrastructure (online services) and technological equipment (as computers and tablets) especially for the disadvantaged groups that support the distant education and realization of the investment and financial possibilities in these situations are very important for dealing with this and similar crises in education.

Keywords: *Covid-19 Pandemic, Remote Education, Turkey, United Kingdom.*

GİRİŞ

Çinli yetkililerin resmi açıklamalarına göre Covid-19 pandemisi 2020 yılı başı itibariyle Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmıştır ve bu açıklamalardan yaklaşık bir yıl sonra çeşitli önde gelen araştırma kurumları tarafından değişik pandemi aşuları¹ geliştirilmiştir. Türkiye'de ilk vaka 10-11 Mart 2020 gecesi görülmüştür. Dünya genelinde bu tür bir salgın olduğu gerçeği özellikle Avrupa ülkelerinde İtalya, İspanya, Fransa ve İngiltere'de

¹ Bu aşuların yan etkileri henüz tam anlamıyla ortaya konulabilmiş değildir.

yaşanan yoğun enfekte olma ve artan ölümler nedeniyle resmi olarak 2020 Mart ayında açıklanan koronavirüs pandemisi hiç kuşku yok ki yakın zamanda dünyayı sağlık, ekonomi, ticaret, eğitim, ulaştırma, turizm, spor gibi birçok alanda temelden etkileyen önemli bir olaydır. Hastanelerde yaşanan aşırı izdiham nedeniyle hastaların koridorlarda ve hatta hastane bahçelerinde tedavi edilmeye çalışılması ve salgın nedeniyle hayatını kaybeden insanların adeta toplu bir mezara defnedilmesi görüntüleri insanlığın hafızasından uzun bir süre kaybolmayacak enstantelerdir. Koronavirüs salgını nedeniyle dünya genelinde insanların hayatına maske, mesafe, seyahat kısıtlamaları ve yasakları, kapanma, karantina gibi kavramlar yer almaya başlamıştır. İnsanları en çok etkileyen husus da gerek kendilerinin gerekse yakınlarının ve sevdiklerinin bu hastalığa kurban olma endişesi, kapanma gibi alınan tedbirler ve ekonomilerin kötüleşmesi nedeniyle azalan gelirlerle birlikte insan psikolojisini önemli ölçüde etkilemiştir.

Covid-19 pandemisi toplumları topyekün etkilemiş ve eğitim de en çok etkilenen alanlardan birisi olmuştur. Önceleri yüz yüze eğitime göre daha düşük seviyede değerlendirilen uzaktan eğitim pandemi sürecinde adeta bir kurtarıcı rolü üstlenmiştir. Bununla birlikte uzaktan eğitim için gerekli olan teknolojik donanım ve güçlü internet altyapısı tüm öğrenciler için eşit bir şekilde sağlanamadığından uzaktan eğitim hususunda dezavantajlı gruplar da bulunmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye ile İngiltere'nin başat rol üstlendiği Birleşik Krallık²'nin ilk ve ortaöğretime yönelik olarak Covid-19 salgını nedeniyle uyguladıkları uzaktan eğitim konusu ele alınmakta olup söz konusu eğitime yönelik yaklaşımları karşılaştırılmaktadır.

1. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NIN COVID-19 SÜRECİNDE İZLEDİĞİ YÖNETİM METOTLARI

Türkiye'de yükseköğretime kadar olan eğitim süreci ilköğretim ve ortaöğretim olarak ikiye ayrılmıştır. İlköğretim 8 yıllık olup ilk 4 yıl ilkokul (1 ve 4. sınıflar) ve sonraki 4 yılı da ortaokul (5 ve 8. sınıflar) olmak üzere kendi içinde iki kısma ayrılmıştır. 8. sınıfın sonunda öğrenciler LGS (Lise Geçiş Sınavı) ile fen ve anadolu liseleri gibi daha kaliteli eğitim veren okullarda eğitimlerine devam etme imkanına sahip olabilmektedirler. Liseyi bitiren

² Birleşik Krallık, İngiltere'nin başat rol üstlendiği, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda'nın katılımıyla oluşan bir yönetim yapısıdır.

öğrenciler ise YGS'na (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) girerek eğitim hayatlarına üniversitede devam etme olanağı bulabilmektedirler.

Koronavirüs salgını nedeniyle dünyada oldukça önemli değişiklikler yaşanmıştır. Daniel'e (2020) göre son 50 yılda önemli ilerleme kaydeden eğitim sistemlerinin karşı karşıya kaldığı en önemli zorluk pandemidir. Normal olarak bir sınıfta yapılması gereken eğitim pandemiyle birlikte uzaktan ve çevrim içi olarak başlanmış ve bundan dolayı zorunlu uygulamalar eğitim hayatına getirilmiştir (Sintema, 2020). Birçok ülke gibi, ilkokuldan liseye kadar 19,559,437 kayıtlı öğrencisi (MEB; 2019) olan Türkiye'de okulların salgın nedeniyle kapatılmasının ardından acil yönetim uygulamaları yürürlüğe konulmuştur. Bu bağlamda bir TRT (Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu)'nin kanalının eğitim ve öğretime tahsis edilmesi ve dijital platformların geliştirilmesi de dahil olmak üzere çeşitli adımlar atılmıştır. 16 Mart 2020 tarihi itibarıyla yüz yüze eğitime ara verilmiş olup 23 Mart 2020 tarihinden itibaren de uzaktan eğitime geçilmiştir ve 7 Mayıs 2021 tarihine kadar devam etmiştir (MEB, 2021). İlk olarak, ülke genelinde uzaktan eğitim, yüz yüze eğitim yerine tüm eğitim paydaşları için uygulamaya konulmuştur (Yücesoy-Özkan vd., 2020).

eşzamanlıEğitime yönelik televizyon programları uzaktan eğitimde tüm öğrencilere bir öğretim aracı olarak ulaşmada hayati bir rol oynamıştır. TRT ve MEB işbirliğinde TRT – EBA TV biçiminde öğrencilerin altı eğitim kanalı devreye sokulmuştur. İlk, orta ve lise öğrencilerine yönelik ayrı kanallar geliştirilerek MEB TRT – EBA TV'nu uzaktan eğitim için ikincil bir araç olarak kullanmıştır (Yücesoy-Özkan vd., 2020). Öğrenciler yayın akışını dikkatli bir biçimde takip ederek müfredatın zamanları konusunda bilgi sahibi olmuşlardır.

TRT - EBA TV, Ankara ve İstanbul'da 10 farklı stüdyoda 93 konu üzerinde toplam 2,516 saat yayın akışını (681 saat ilköğretim, 770 saat ortaokul ve 1065 saat lise olmak üzere) 674 öğretmen aracılığıyla sağlamıştır (Yücesoy-Özkan vd., 2020). Müfredatta öğretilen ana dersler dışında müfredat dışı sanat, folklor, rehberlik ve danışmanlık, spor, bilim gibi faaliyet ve içeriklere de koronavirüs salgınında temel olarak eğitimsel ve psikolojik takviye amacıyla verilmiştir (Demir, 2021).

Dünyanın her gün yüz yüze geldiği riskler de düşünülerek öğrencilerin hayatlarına yönelik değişik olumsuz faktörler bulunmaktadır. Öğrenci-

ler kendi öğrenimleri için sorumluluk üstlenmeli ve eğitim hayatları için gerçekten ihtiyaç duydukları hususlarda öğrencilerin daha fazla araştırma yapmaları gerekmektedir (Chang ve Satako, 2020). Bütün süreç dikkate alındığında, okulların yalnızca genel bilgi için bir yer olmayıp aynı zamanda sosyal kabiliyetlerin de gelişimine katkıda bulunduğu hususu belirgin hale gelmiştir. Bu nedenle MEB, koronavirüs pandemisinin öğrencilerin resmi eğitim ve sosyal gelişimlerine yönelik olumsuz etkilerini azaltmak için tüm çabasını ortaya koymuştur (Bozkurt, 2020).

1.1. Eğitim Enformatik Ağı (EEA/EBA)

Küresel kriz boyunca, devletler öğrencilerin okullarına devam etmesinin olanaksız hale geldiği durumlarda öğrencilerin etkileşimini ve eğitimsel gelişimini takviye edecek birçok kaynağı uygulamaya başlamışlardır. Bunlar arasında öğrencilere yönelik olarak eğitimin sağlanmasında en yaygın yol olan dijital platformlar ve çevrim içi öğretici kaynaklar ile radyo ve TV yayınları yer almaktadır. (Schleicher, 2020). Bu bağlamda, EBA/EEA platformları koronavirüs pandemisi sürecinde eğitimin sürdürülebilir olması için ana ulusal kaynak haline gelmiştir. Buna ilave olarak, süregelen eş zamanlı (çevrim içi) ve eş zamanlı olmayan (çevrim dışı) öğrenimi sağlamak için yeni kolaylıklar da uygulamaya konulmuştur (Karanfil, 2021).

Türkiye’de teknoloji stratejisindeki etkin bir değişiklik Türkiye e-Dönüşüm Projesi ve Vizyon 2023 Strateji Belgesi ile uygulamaya konulmuştur (Akıncı vd., 2012). Bu projeler bağlamında, EEA’nın asıl bileşen olduğu eğitime yönelik teknoloji entegrasyonu ile ilgili önemli bir adım FATİH Projesiyle başlatılmıştır (Kızılet ve Özmen, 2017). FATİH Projesinin başlıca hedefleri (FATİH Project, 2021):

- Yazılım ve donanım altyapısının sağlanması
- Eğitimsel e-İçerik’ in sağlanması ve desteklenmesi
- Müfredatta etkin internet teknolojisinin (IT) kullanımı
- Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim ve
- Fonksiyonunun bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir bir biçimde sağlanması.

Eğitimsel e-İçerik' in sağlanması ve desteklenmesi olan ikinci hedefle aynı doğrultuda olarak teknolojik içeriklerle eğitimde öğrencilerin etkileşimini kolaylaştırmak için Inovasyon ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından teşkil edilen EEA 2011-2012 akademik döneminden itibaren kullanımdadır (Özer, 2020). EEA platformu: Dersler, Kütüphane, Ödevler, Raporlar, Mesleki Gelişim, Gruplar, Öğrenci e- Portfolyoları, Kişisel Dosyalar, EEA Kaynakları, Sorular ve Sınavlar, Haberler, Siber Güvenlik Portalı, Dil Öğrenim Portalı, EEA'da Puanlama ve Başarı Sistemi, EEA Mobil Uygulamaları ve EBA İzle ve Öğren gibi farklı portalları ve ana modülleri içermektedir (Kurnaz, 2020).

EEA platformunda dersler, e-kitaplar, videolar, simülasyonlar/animasyonlar, sorular, deneyler, dinleme kaynakları, metin ve resim formatları gibi geniş bir e-İçerik yer almaktadır (Gacanoğlu ve Nakiboğlu, 2019).

Ayrıca, uzmanlar ve profesyoneller tarafından hazırlanan içerikler yanında EEA platformu aynı zamanda Vitamin, Morfa Kampüs, Khan Akademi ve Colorado gibi yerel ve uluslararası eğitim portallarıyla da zenginleştirilmiştir (Çakmak ve Taşkıran, 2017). EBA platformuna gerek internet adresi gerekse uygulamayla herhangi bir zaman veya yerde ulaşılabilir. Her kullanıcı kendi hesap ve şifresiyle kişisel site sayfasına girebilir. 1 Ekim 2020 tarihindeki internet trafiği göz önüne alınarak EBA platformu dünya genelinde en çok ziyaret edilen eğitim sitesi olmuştur. Koronavirüs pandemisi boyunca görsel eğitimin yapıldığı lider bir platform olmuştur. Yedi milyon aktif öğrenci tarafından 1.2 milyar ve aktif öğretmenler tarafından da bir milyardan fazla defa platform ziyaret edilmiştir. Özellikle uzaktan eğitim boyunca destek için geliştirilen bir yapay zeka olan EEA Asistanı 10 milyondan fazla soruya cevap vermiştir (MEB, 2021).

1.2. EEA/EBA'da Canlı Yayınlanan Dersler ve Etkileşimin Önemi

Geleneksel eğitimden daha öğrenme odaklı ve etkileşimci modellere bir geçiş olduğu için dijital teknolojiler dünya genelinde kullanılmaktadır (Davis et al., 2019). Mevcut krizden önce dünya standartları ile uyum içinde olmak ve Türk ulusal kalkınma hedeflerini yakalamak amacıyla sınıflar teknolojik araçlarla zenginleştirilmeye başlandı (Bayar vd., 2018). Buna ek olarak, tüm eğitim kurumları, eğitimciler ve öğretmenler 2020 Mart'ından itibaren ani bir Covid-19 pandemi şoku sonrasında eğitimde tamamen bir kayıp yaşanmaması için çevrim içi platformlarda ders vermeye yönelik

yoğun bir çabanın içine girdiler (de Oliveira Dias vd., 2020).

Bu bağlamda, tüm 12. sınıf öğrencileri için yapılan EBA – TV yayınlarına ilaveten öğrencilerin eğitimle olan bağlarını devam ettirmek amacıyla Türkiye’de geniş bir yelpazede EEA/EBA portalında e- içerik ve canlı dersler hazırlanmaya başlandı. Canlı ders sınıfları EEA platformundan hizmete sokuldu. 2020 Mart’ından itibaren canlı ders yayınları 49 milyon 768 bin saat hizmet sundu. Ayrıca Zoom, Google Hangouts, Google Meet, Adopt Connect ve Skype gibi diğer platformlar aracılığıyla görsel toplantılar düzenlendi (Yücesoy-Özkan vd., 2020).

1.3. Elektronik Kaynaklar ve Eğitim Desteği

MEB uzaktan eğitimi desteklemek amacıyla çok sayıda önemli eylemi hemen geliştirdi ve uygulamaya başladı (Özer, 2020). Bu eylemler arasında öğretmen, öğrenci ve veliler için tüm ders materyallerine erişimi sağlamak gibi dijital içerikteki ek elektronik kaynakların sunulması yer almaktadır. Bu dökümanlar ve ekstra materyaller EEA platformundan indirilebilir.

Dijital içeriklere ek olarak kitaplar, broşürler, test kitapları ve çalışma kağıtları hazırlanmış olup tüm ülkedeki farklı sınıflardaki öğrencilerin erişimine açılmıştır. Ayrıca, özellikle ülke çapında gerek kaliteli liselerde eğitim imkanı sahip olmak gerekse üniversite sınavlarında başarılı olmak için hazırlanan sekizinci ve on ikinci sınıf öğrencilerine yönelik olarak aylık 1000 soru içeren çalışma soruları hazırlanmıştır (MEB, 2020). Bunların yanında oyunların da eğitimde önemli bir araç olduğu hususu göz önüne alınarak MEB ortaokul öğrencileri için “Tabii” adında dijital bir eğitim-oyun uygulamasına başlamıştır. Bunun amacı, öğrencilerin değişik konuları gözden geçirmelerini ve Türkçe, matematik, sosyal ve fen derslerine yönelik soruları çözmelerini sağlamaktır (Yücesoy-Özkan vd., 2020).

Pandemi boyunca oldukça fazla sayıdaki bulaş vakalarıyla birlikte eğitim ve ekonominin olumsuz etkilenmesi ile geleceğe yönelik belirsizlik toplumlarda yaygın bir şekilde stres oluşumuna neden olmuştur (WHO, 2020). Bu bağlamda, MEB mental zorlukların aşılması için öğrenci ve velilere yönelik olarak bir psiko-sosyal linki de kurmuştur. Özellikle kapanma ve kısıtlamalarda meydana gelen dezenformasyondan kaçınmak ve bu dönemlerdeki strese neden olan faktörlerin üstesinden gelmek için uzmanlar tarafından ücrete tabi olmayan materyaller öğrenci ve veliler için

hazırlanmıştır. Bu materyaller genellikle resim, hikaye ve çizgi film içermektedir (Öğütlü, 2020).

Bununla birlikte, çeşitli çalışmalara göre öğretmenler canlı derslere erişimle ilgili bazı problemleri dile getirmişlerdir. Bunlardan en önde geleni de öğrencilerin canlı derslere katılım hususunda aynı olanaklara sahip olmamalarıdır. Canlı derslerin takip edilmesi için iyi bir internet altyapısıyla beraber akıllı telefon, tablet ve bilgisayar gibi teknolojik ürünlerden faydalanılması gereklidir. Bu imkanları bulunan öğrenciler canlı dersleri etkin bir biçimde takip edebilirken, bunları bulamayanlar ise müfredattan geri kalmışlardır. Değişik kampanyalarla öğrencilerin bu tür teknolojik ürün eksikliklerine çözüm bulma arayışları olsa da bu sorun tam anlamıyla giderilememiştir. Özellikle sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde mesleklerini icra eden öğretmenler bu sorunun daha etkili olduğunu ve bu nedenle öğrencilerin önemli bir kısmıyla canlı ders yapamadıklarını belirtmişlerdir (Seta Rapor, 2021).

2. BİRLEŞİK KRALLIK'TA COVID-19 DÖNEMİNDEKİ UZAKTAN EĞİTİM

İngiltere, Birleşik Krallık'taki diğer ülkeler, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda, gibi salgına Avrupa ülkelerine göre daha geç tepki vermiştir. Bunun en önemli nedeni ise Birleşik Krallık Başbakanı Boris Johnson'ın "sürü bağışıklığı"³ ile salgına karşı koyacaklarını belirtmesi ve bu doğrultuda adımlar atılmasıdır. Bununla birlikte değişik uzmanların alınan tedbirlerin eksikliklerine yönelik eleştirileri ve artan kamuoyu baskısı, "bir yıl eğitim yapmamak, yüz yılımıza mal olabilir" biçiminde bir söylem benimseyen Johnson Hükümetinin salgın konusunda geri adım atmasına neden olmuştur (Toyran, 2021).

³ "Bir toplumda yeterli bir oranda bağışıklık sağlanması durumunda (Bu oran hastalığa göre değişebilir), hastalığa karşı duyarlı olan bireylerin söz konusu enfeksiyondan dolayı olarak korunması anlamına gelir. Bir toplumdaki duyarlı bireylerin oranının, bulaşma için gereken eşiğin altına (Toplum bağışıklık eşiği, herd immunity threshold) düşürülmesi amaçlanmaktadır. Yeterli bağışıklık oranı genellikle toplum bağışıklığı sağlamayı amaçlayan aşı programları bağlamında düşünülür, böylece çok genç ve bağışıklığı zayıflamış olanlar da dahil olmak üzere aşılanamayanlar hastalığa karşı korunur" (Pala, 2020).

2.1. Salgın Döneminde Birleşik Krallık Devlet Okulları

Zorunlu eğitim süresi Birleşik Krallık (BK)'ta 11 yıldır ve 5 ile 16 yaş aralığındaki öğrenciler bu eğitimde yer almaktadırlar. Bu sürecin ilk 6 yılı birinci kademe (ilkokul) ikinci 5 yılı da ikinci kademe (ortaokul) şeklinde tanımlanmaktadır. Birinci kademe kendi içinde iki kısma ayrılır. Kısım 1'de 1 ve 2. sınıflar yer alırken Kısım 2'yi 3, 4, 5 ve 6. sınıflar oluşturmaktadır. İkinci kademe de aynı biçimde ikiye ayrılmaktadır. Kısım 3'te 7, 8 ve 9. sınıflar bulunurken Kısım 4'te ise 10 ve 11. sınıflar yer almaktadır. Kısaca, BK'ta zorunlu eğitim süresi boyunca dört ana basamak bulunmaktadır. İlk üç basamak sonunda SAT (Standart Assessment Tests - Standart Değerlendirme Testleri) sınavları yapılırken dördüncü basamaktan sonra ise GCSE (General Certificate of Secondary Education – Orta Öğretim Genel Belgesi) sınavı yapılmaktadır (Toyran, 2021).

Mathews (1985) öğrencilerin meslek seçimlerinde almayı planladıkları derslere yönelik olarak profesyonelleşmeye olanak tanıyan sertifika yönteminin ilk kısmını GSCE'nin oluşturduğunu belirtmektedir. 11 yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler yükseköğretim için A Level (Advanced Level – İleri Düzey) adı verilen sertifika programına katılım sağlamaktadırlar. Bu program 2 yıl olup öğrenciler notlarına göre üniversitelere giriş imkanı bulabilmektedirler. Başka bir ifadeyle, yükseköğretim için toplam 13 yıl (2 yılı tercihli) bir eğitim süresi gereklidir.

Pandeminin ilk dönemlerinde yüz yüze eğitimden kesinlikle vazgeçilemeyeceği belirtilse de yukarıda dile getirilen yoğun kamuoyu baskısı sonucunda 20 Mart 2020'de okullar kapatılmıştır. Anne babaları toplum için oldukça önemli işlerde çalışan öğrencilere yönelik olarak okullarda özel uygulamalar yapılmıştır. 1 Haziran'da kreş, resepsiyon, 1 ve 6. sınıflar ve 15 Haziran'da da 10 ve 12. sınıflar tekrar geleneksel eğitime başlamışlardır (DfE, 2020). 2020 yazında diğer ülkelerde olduğu gibi BK'ta da salgının etkisinin ve ölümlerin artmasına karşın 3 Eylül'de tüm ilk ve orta öğretimdeki öğrenciler bazı kurallara uymak şartıyla eğitimlerine tekrar başlamıştır. Pandeminin ikinci dalgasıyla birlikte okullar 13 Aralık 2020 tarihinde tekrar kapatılmıştır. 2021 yılı Mart ayında yeniden geleneksel eğitime dönmüş olup halen yüz yüze eğitim uygulanmaktadır (Toyran, 2021).

BK'ta ilk başta çevrim içi derslerin değişik olumsuz özellikleri dikkate alınarak uzaktan eğitim yalnızca ödevler aracılığıyla uygulanmıştır. Bunun için Showmyhomework, Adobe Connect, Microsoftteams ve Googleclassrom gibi değişik programlardan yararlanılmıştır. BBC Bite Size adındaki devletin resmi eğitim kanalının değişik eğitim programları içerik açısından zenginleştirilmiştir. Ortaya konulan bu çabalara karşın ilk kapanma esnasında öğrencilerin %40'nun öğretmenleriyle herhangi bir iletişimi sağlanamamıştır. Yapılan bir araştırmaya göre, BK'taki yaklaşık 2 milyon öğrenci ya ödevlerini yapmamış veya günde 1 saatten daha az bir zamanı ödevleri için sarf etmiştir (Theguardian, 2020). NFER (National Foundation for Educational Research – Eğitim Araştırmaları Ulusal Kuruluşu)'nun 2020 yılı Haziran ayında yapmış olduğu ve 1782 öğretmenin katıldığı bir ankette öğrenenlerin %92'si pandemi sırasında öğrencilerin müfredat bakımından oldukça geri olduklarını belirtmiştir. Bu hususta ayrıca öğretmenlerin de olumsuz katkısı bulunmaktadır. David'e (2020) göre birçok öğretmen koronavirüs pandemisi döneminde uzaktan eğitim için oldukça gerekli olan teknik ve çevrim içi sosyal kabiliyetler konusunda kendilerini geliştirmeye pek istekli olmamışlardır. Çevrim içi programlar öğretmenlerin kabiliyetlerini geliştirmede oldukça iyi bir fırsat meydana getirirken özellikle daha yaşlı kuşak başta olmak üzere yüz yüze eğitim konusunda uzmanlaşmış ve yalnızca temel düzeyde modern teknoloji ve yazılım hususlarına sahip olanlar için ekstra bir yük oluşturmuştur. Ayrıca en önemli faktör olarak, öğretmenlerin önemli bir kısmı, çevrim içi materyalleri hazırlama veya öğrencileri için toplantı yapmak için kamera sistemi hazırlamakla meşgul olmak yerine bu belirsiz ve güvensiz ortamda kendi aileleri ve arakadaşlarıyla ilgilenmeyi daha çok tercih etmişlerdir.

İlk kapanmaya hazırlıksız yakalanan BK Hükümeti ikinci kapanmada daha donanımlı bir performans göstermiştir. Okullara göre farklılıklar bulunmasına karşın uzaktan eğitim haftalık müfredatla paralel bir biçimde canlı dersler aracılığıyla uygulamaya konulmuştur. Ödev vermeler de bu programlarla birlikte yürütülmüştür. Wb tv, Microsoftteams, Google Meets ve Adobe Connect gibi uygulamalarla canlı ders esnasında öğrencilerden kamera ve mikrofonların devre dışı bırakılması talep edilmiştir. Derse öğrencilerin dahil olması ise sohbet bölümleriyle gerçekleştirilmiştir (Toyran, 2021).

BK'ta da gerek Türkiye gerekse dünya genelinde olduğu gibi ekonomik durum, çevrim içi olma ve teknolojik imkanlar açısından dezavantajlı du-

rumda olan öğrencilerle uzaktan eğitime erişim sağlayan öğrenciler arasındaki fark belirgin bir hale gelmiştir. Bu konuda farklı araştırmalar yapı-
lıp hükümet bilgilendirilmiştir ve uyarılmıştır (Montacute, 2020).

Uzaktan eğitim hususunda BK'ta en çok ele alınan mevzulardan biri de sınavların nasıl düzenlenmesi ile ilgilidir. GCSE ve A Level sınavlarının 2020'de yapılmaması hususu 18 Mart 2020'de belirtilmiştir. Ayrıca, öğrenci notlarının öğretmenlerin kanaatleri de hesaba katılarak okullar tarafından düzenlenen değişik algoritmalarla tespit edileceği konusu gündeme gelmiştir. 17 Ağustos 2020 tarihinde ilan edilen sınav sonuçları hem öğrenciler hem de veliler tarafından büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. Öğrencilerin yaklaşık %40 oranındaki bir kısmı verilen notlara düşük oldukları gerekçesiyle itiraz etmiş olup sonuç itibarıyla söz konusu notların artırılması kararlaştırılmıştır (House of Common Library, 2020). Bu gelişmelerle birlikte hükümet 2021 sınavlarına yönelik olarak karar almış ve notların tespitindeki başlıca karar vericinin öğretmeni olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin objektif bir biçimde not vermelerine destek olmaları amacıyla sınav merkezleri tarafından rehberlik ve eğitim desteği sağlanacağı konusu dile getirilmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin not verirken objektif olduklarını gösteren değişik belgeleri hazırlamaları mevzusu da kararlaştırılmıştır (Ibblaw, 2021).

BK'ta da çok sayıda öğrencinin aynı anda çevrim içi olması nedeniyle online derslerde yavaşlamalar, duraklamalar ve hatta bazen kesintiler olmuştur. Daha önce belirtildiği gibi bazı dezavantajlı grupların bu imkanlardan yararlanamaması hususu bile söz konusudur. Bununla birlikte öğretmenler ve öğrenciler birbirlerine destek olmaya çalışmakta ve bu bağlamda aşağıdaki tavsiyeleri sık sık kendi aralarında gündeme taşımışlardır:

- Kendine bir çalışma alanı oluştur ve onu düzenli tut.
- Sosyalleşmeyi sürdür.
- Yardım için ulaş.
- Zamanını yönet.
- Gününü planla.
- Arkadaşlarıyla mesajlaşırken erişilebilir ol (Doghonadze vd., 2020).

SONUÇ

Türkiye ile Birleşik Krallık'ın koronavirüs salgını süresince uyguladıkları uzaktan eğitim konusu değerlendirildiği zaman benzer teknolojik uygulamalar ve programlar (bir devlet kanalının uzaktan eğitime tahsis edilmesi ve çeşitli eğitim portallarının öğrencilerin hizmetine sunulması gibi) göze çarpmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu hazırlıklar açısından Türkiye'nin Birleşik Krallık'a göre ilk aşamada daha organize ve bilinçli bir biçimde teknik imkan ve donanımlarını devreye soktuğu, daha yoğun ve kapsamlı bir şekilde çevrim içi uygulamalara geçtiği görülmektedir. Hiç şüphesiz bu konuda Birleşik Krallık Hükümeti'nin uygulamış olduğu "sürü bağımsızlığı" politikasının önemli bir etkisi bulunmaktadır. Birleşik Krallık da daha sonra gerek Türkiye gerekse diğer ülkeler gibi uzaktan eğitim konusunda çeşitli altyapı eksikliklerini tamamlamaya çalışmıştır. Ülkeler arasındaki ortak özelliklerden biri de uzaktan eğitim için gerekli olan değişik teknolojik donanım ve çevrim içi altyapıdan yeterince ve hatta hiç faydalanamayan dezavantajlı grupların varlığıdır. Bu dezavantaj sosyo-ekonomik şartlardan kaynaklanmaktadır. Bu durum yirmi birinci yüzyılda özellikle dezavantajlı kesimlere yönelik olarak pozitif ayrımcılığa yer veren kalkınma hedeflerinin uygulanmasının ne kadar önemli olduğu hususuna ışık tutmaktadır. Söz konusu kalkınma hedefleri çevreden sağlığa, yoksullukla mücadeleden toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çeşitli konularda insan yaşamını geliştiren hususları içermektedir. Konumuzla ilgili olarak, eğitim alanında insanların yaşam kalitelerini yükseltmek amacıyla özellikle dezavantajlı gruplara yönelik gerekli desteklerin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Koronavirüs pandemisi nedeniyle zaten mevcut bulunan eğitim hizmetlerinden yararlanmadaki olumsuzluklar dezavantajlı grupların aleyhinde daha çok artmıştır. Bu bağlamda, söz konusu grupların benzer kriz ortamlarında eğitim hizmetlerinden geri kalmamaları için gerekli çevrim içi hizmetlerin, teknolojik ve finansal desteklerin bu gruplara sağlanmasında devlet başta olmak üzere konuyla ilgili olan gerek ulusal gerekse uluslararası kuruluşlar ile sivil toplum örgütlerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Ayrıca, pandemi nedeniyle eğitim hayatından geride kalmış olan bu gruplara yönelik ders takviyelerinin yapılması da ayrıca önem taşımaktadır. Genel olarak eğitim, sağlık, iş güvenliği ve çevre gibi değişik alanlarda belirli bir kalite yakalanmadığı ölçüde bireyler bunun olumsuz sonuçlarından bir şekilde etkilenme durumunda kalmaktadır. Gerekli tedbirlerin alınmaması ve desteğin sağlanmaması durumunda, yalnızca eğitim hayatı değil sosyal yapı da olumsuz etkilenebilecektir. Bu

nedenle, başta eğitim olmak üzere dezavantajlı gruplara yapılacak her türlü destek gerek sosyal huzurun sağlanması gerekse genel anlamda yaşam kalitesinin yükselmesinin temini açısından en başta gelen hususlardan biridir.

KAYNAKÇA

- DFE (2020). Department for Education. Actions for Schools during the Coronavirus Outbreak: Updated 3 June.
- House of Common Library (2020). Rapor no: 8954.
- Ibblaw (2021). <https://www.ibblaw.co.uk/insights/2021-exams-cancelled-howwill-this-affect-your-children> Erişim tarihi (12.01.2022)
- MEB (2020). <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-marttabaslayacak-uzaktanegitime-iliskindetaylari-anlatti/haber/20554/tr> Erişim tarihi (12.01.2022)
- Theguardian (2020). (<https://www.theguardian.com/education/2020/jun/15/2mchildren-in-uk-have-done-almost-no-school-work-in-lockdown> Erişim tarihi (12.01.2022)
- Akıncı, A., Kurtoğlu, M., & Seferoğlu, S. S. (2012). Bir teknoloji politikası olarak Fatih Projesinin başarılı olması için yapılması gerekenler: Bir durum analizi çalışması. Akademik Bilişim, 3(1), 1-10.
- Arthur-Nyarko, E., Agyei, D. D., & Armah, J. K. (2020). Digitizing distance learning materials: Measuring students' readiness and intended challenges. Education and Information Technologies, 1-16.
- Bayar, M. F., Kurt, M., & Hasiloglu, M. A. (2018). Science and Technology Course in Educational Information Network: A Review on Videos. Universal Journal of Educational Research, 6(3), 413-420.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrasidünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(3), 112-142.

- Chang, G.C. & Satako, Y. (2020). How are countries addressing the COVID-19 challenges in education? A snapshot of policy measures.
- Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96.
- Davis, C., Greenaway, R., Moore, M., & Cooper, L. (2019). Online teaching in social work education: Understanding the challenges. *Australian Social Work*, 72(1), 3446.
- de Oliveira Dias, M., Lopes, R. D. O. A., & Teles, A. C. (2020). Will virtual replace classroom teaching? Lessons from virtual classes via zoom in the times of COVID19. *Journal of Advances in Education and Philosophy*, 4(5), 208-213.
- Demir, Emine. (2021). Turkey's Ministry of Education Emergency Management Policy in the Covid-19 Outbreak: Efl Teachers' Digital Literacy and Consistency of Distance Online Education Process. Çukurova Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Doghonadze, N., Aliyev, A., Halawachy, H., Knodel, L. ve Adedoyin, A. S. (2020). The Degree of Readiness to Total Distance Learning in the Face of COVID-19 Teachers' View (Case of Azerbaijan, Georgia, Iraq, Nigeria, UK and Ukraine). *Journal of Education in Black Sea Region* Vol. 5, Issue 2, 2020. FATİH Project (2021). <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/en/icerik.html>
- Gacanoğlu, Ş. ve Nakiboğlu, C. (2019). Examination of Experienced Chemistry Teachers' Usage of Education Information Network (EIN) Contents in their Chemistry Courses. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*, 13(2), 1141-1165.
- Karanfil, F. (2021). How EBA (Educational Informatics Network) platform and Memrise may help EFL learners: A review for state scho-

of EFL learners in Turkey. Journal of Foreign Language Education and Technology, 6, 1.

Kızılet, E., & Özmen, K. S. (2017). ICT Integration in Turkey: Evaluation of English Language e-content of the FATİH Project. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 16(4), 33–41.

Kurnaz, A. (2020). Using Educational Informatics Network (EBA) As an Educational Learning Platform in EFL Courses in Turkey (Master of Arts Thesis, Çukurova University, Adana).

MEB (2019). http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=361

MEB (2021). <http://yegitek.meb.gov.tr/www/sayilarla-uzaktan-egitim/icerik/3217#:~:text=2020%20%2D%202021%20e%C4%9Fitim%20%C3%B6%C4%9Fretim%20y%C4%B1%C4%B1nda,13%20ay:r%C4%B1%20st%C3%BCdyoda%20%C3%A7ekimler%20ger%C3%A7ekle%C5%9Ftirildi> Erişim tarihi (10.01.2022).

Montacute, R. (2020). Social Mobility and Covid-19: Implications of the Covid-19 Crisis for Educational Inequality.

Özer, M. (2020). Türkiye’de COVID-19 Salgını Sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı

Tarafından Atılan Politika Adımları Educational Policy Actions by the Ministry of National Education in the times of COVID-19. Kastamonu Education Journal, 28(3), 1124-1129.

Öğütlü, H. (2020). Turkey’s response to COVID-19 in terms of mental health. Irish Journal of Psychological Medicine, 37(3), 222-225.

Pala, K. (2020). COVID-19 pandemisi için epidemiyolojik tanımlar. Ulu-
dağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Bursa.

Schleicher, A. (2020). The impact of COVID-19 on education insights from education at a glance 2020.

Seta Rapor. (2021). Koronavirüs Sürecinde Türkiye’nin Uzaktan Eğitim Deneyimi

- Sintema, E. J. (2020). E-Learning and Smart Revision Portal for Zambian Primary and Secondary School Learners: A Digitalized Virtual Classroom in the COVID-19 Era and Beyond. *Aquademia*, 4(2), ep20017.
- Toyran, M. (2021). Kovid-19 Sürecinde Birleşik Krallık'taki Eğitime Genel Bir Bakış. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 7(51): 2572-2580.
- Yücesoy-Özkan, S., Kaya, F., Gulboy, E., Altun, D. E., & Oncul, N. (2020). General and Special Education Practices During the COVID-19 Viral Outbreak in Turkey. *Educational Practices during the COVID-19 Viral Outbreak: International Perspectives*, 19.